

ABE-1106-07

Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2016

Gujarati : CC-101

(1) પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (ઓખાહરણ - પ્રેમાનંદ) (Old Course)

(2) પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧

(મ. કા. સાહિત્ય) - સં. ચંદ્રકાંત શેઠ

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

(1) પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (ઓખાહરણ - પ્રેમાનંદ) (Old Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ પદ તથા આખ્યાન સ્વરૂપનો પ્રાથમિક પરિચય આપો. ૧૪

અથવા

૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો : ૧૪

(૧) પૃથ્વી (૨) વસંતતિલકા

(૩) શિખરિણી (૪) મંદાકાન્તા

(૫) ચોપાઈ (૬) હરિગીત

૨ આખ્યાન એટલે શું ? તે સમજાવી તેનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૨ 'ઓખાહરણ'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન તેનાં લક્ષણોને આધારે કરો. ૧૪

૩ 'ઓખાહરણ' આખ્યાનને આધારે પ્રેમાનંદની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. ૧૪

અથવા

૩ 'ઓખાહરણ' આખ્યાનને આધારે પ્રેમાનંદની રસસંક્રમણ કળાનો પરિચય કરાવો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

- (૧) 'ઓખાહરણ' - શીર્ષક
- (૨) 'ઓખાહરણ'ની ગૌણ પાત્રસૃષ્ટિ
- (૩) 'ઓખાહરણ'ની ભાષાશૈલી
- (૪) ઓખાનું પાત્રાલેખન.

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) પદ્યવાર્તા સાહત્ય સ્વરૂપની બે વિશેષતાઓ જણાવો.
- (૨) પ્રેમાનંદની ચાર આખ્યાન કૃતિઓનાં નામ આપો.
- (૩) 'મસજસતતગા' બંધારણ કયા છંદનું છે ? તેનો પ્રકાર લખો.
- (૪) મનહર છંદનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૫) આખ્યાન એટલે શું ? તે જણાવો.
- (૬) બાણાસુર તપ કરીને શંકર પાસે શું વરદાન માગે છે ?
- (૭) એકદંડીયા મહેલમાં ઓખાની મન:સ્થિતિ કેવી છે ?
- (૮) ઓખાની વિદાય વખતે તેની માતા શું શીખામણ આપે છે ?
- (૯) કડવાના વિભાગ જણાવો.
- (૧૦) મંગળાચરણમાં કયા દેવ-દેવતાની સ્તુતિ કરવામાં આવે છે ?
- (૧૧) બાણાસુર શા માટે ઓખાને એકદંડીયા મહેલમાં રાખે છે ?
- (૧૨) ઓખા પાર્વતી પાસે કેટલી વખત અને શું વરદાન માગે છે ?

(2) પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧
(મ. કા. સાહિત્ય) - સં. ચંદ્રકાંત શેઠ

સૂચના: જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક કાવ્યસ્વરૂપનો પરિચય આપો : ૦૭
(૧) પદ (૨) આખ્યાન (૩) રાસ
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક સર્જકનાં જીવન-કવન વિશે ૦૭
પરિચય કરાવો.
(૧) નરસિંહ (૨) મીરાં (૩) અખો.
- ૨ કોઈ પણ એક કાવ્યનો રસલક્ષી આસ્વાદ કરાવો : ૧૪
(૧) વૈષ્ણવજન (૨) મુખડાની માયા લાગી રે
(૩) નળાખ્યાનનું ૪૫ મું કડવું.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪
(૧) 'જળ કમળ....' કાવ્યમાં કૃષ્ણાની બાળલીલા
(૨) મીરાંનાં પદ, કવિતામાં ઊર્મિ.
(૩) 'પ્રેમની પીડા' કાવ્યમાં રજૂ થયેલ ગોપીઓની વિરહ વેદના
(૪) 'છોત અંગ' ને આધારે અખાના આભડછેટ વિશેના વિચારો.
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર છંદો વિશે સદષ્ટાંત સમજૂતી આપો : ૧૪
શિખરિણી, પૃથ્વી, વસંતતિલકા, ચોપાઈ, હરિગીત, જૂલણાં

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે સાતના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૪

- (૧) પદ એટલે શું ? પદનાં બે લક્ષણો જણાવો.
- (૨) રાસ-રાસીનાં બે લક્ષણ તથા બે રાસનાં નામ આપો.
- (૩) આખ્યાન સ્વરૂપનાં આંતરિક લક્ષણો લખો.
- (૪) નરસિંહનાં માતા-પિતાનું નામ લખો.
- (૫) મીરાંના કોઈ પણ બે પદોનાં શીર્ષક આપો.
- (૬) અખાને સંસાર પ્રત્યે ઉપજેલ વૈરાગ્ય માટે કયા કયા પ્રસંગો જવાબદાર ગણવામાં આવે છે ?
- (૭) 'જળ કમળ' કાવ્યમાં નાગણો નાગને કેમ જગાડવો પડ્યો ?
- (૮) 'ભૂતળ ભક્તિ પદારથ'માં કઈ ભક્તિનો મહિમા ગવાયો છે ?
- (૯) ગોપીને કોના મુખડાની માયા લાગી છે ?
- (૧૦) છંદ એટલે શું ? છંદનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (૧૧) 'અસત્યોમાંહેથી પ્રભુ પરમ સત્યે તુ લઈ જા' પંક્તિ કયા છંદની છે ? ઓળખાવો.
- (૧૨) 'પૃથ્વી છંદ'માં રચાયેલી એક પંક્તિ નોંધો.